

“No Comment”: Həyat haqqında pantomim

Dövlət Pantomima Teatrı mövsümü Bəxtiyar Xanızadənin “No comment” tamaşası ilə açdı. Əsas rolları əməkdar Artist Nargilə Qəribova, aktyorlar Elnur İsmayilzadə, Ceyhun Dadaşov, Səbinə Hacıyeva, Nurlan Rüstəmov və digərləri oynayırdılar.

“No comment” – yəni şərhətsiz. Şərhi isə zalı doldurmuş tamaşaçıları verdi – öz beyinlərində. Tamaşaya yarım saat qalmış bütün biletlər satıldığından, bəziləri “şərhətsiz” olanı görmək imkanı tapmadılar. Gələn dəfə, İnşallah...

“No comment” şüarının asıldığı kiçik səhnədə üç aktyorun üstündəki qurğunun düyməsini basıb, onları idarə edirlər. Bu, insan həyatına işarədir, biz doğularkən bizdən dünyaya gəlmək istəyimiz barədə heç nə soruşmurlar, ölümümüz də bizim iradəmiz xilafına baş verir. Hətta intihar aktının özü belə kənar təsirlərdən, insanın həyatında onun özünün görmək istəmədiyi amillərlə şərtlənir.

Ekspozisiyadakı fraqmentin bizə xatırlatdığı misraları pıçıldaयाq:

Şirin-şirin yuxudaydıq,
Bir zalım oyatdı bizi.
Anaların qucağından
Bu dünyaya atdı bizi.
Düşdük yolların ağına,
Baxtımızın sorağına,
Qatdı bizi qabağına,
Əlində oynatdı bizi...

Və sonra səhnədə hamımızın həyatında baş verən fraqmentlər canlanır, sevinc, sevgi, qısqanclıq, kədər, tənhaqlıq hissi...

Hərə bir həyatı yaşayır, hərə bir şeydən ölür. Kimisi xəstəlikdən, kimisi alkoqola meyildən, kimisi kasıblıqdan, kimisi zənginlikdən, kimisi müharibədə tuş gəldiyi güllədən, kimisi cəllad baltasından, kimisi də elə-belə – həyatın özündən. Axı

qocalıq da həyatın bir hissəsidir. Və fərqi yoxdu, necə doğulursan, necə ölürsən, istənilən halda yaşadığın qısa zaman kəsiyində eyni hissləri keçirirsən, sənin həyatın bütün özəlliyi, fərqliliyi ilə yanaşı, başqalarının həyatının bir qədər təhrif olunmuş surətindən başqa bir şey deyil. Hərçənd, başqa cür də demək olar – sən yeganə orijinalsan, çünki heç kəsin həyatı sənin üçün özün qədər maraqlı deyil, heç kəsin yaşantılarından özününkü qədər danışa bilməzsən, heç kəs sənin üçün səndən maraqlı deyil. Bu, bir medalın iki üzü kimidir. Hansı tərəfindən, baxsan, o yanda olanı görəcəksən. Hansı üzdən baxsan, gördüyün həqiqətdir. Yəni dünya həm yalnız sənin həqiqətindən ibarətdir, həm də yalnız sənin həqiqətindən ibarət deyil...

Ondan çox aktyorun rol aldığı tamaşada müxtəlif peşə sahiblərini, müxtəlif insan həyatlarını və ölümlərini görmək olar. Yeri gəlmişkən, rejissor ölümqabağı aqoniya səhnələrinin həllini mükəmməl verə bilib. İlk baxışdan, aktyorların işığın və musiqinin altında “ölümqabağı” qıvrılmaları qeyri-adi dərəcədə təbii görünür, sanki təsvir ən müasir kompyuterlərin köməyi ilə alınıb. Hərçənd, bu yalnız rejissor işinin, işıq effektlərinin və mükəmməl aktyor oyununun nəticəsidir. Aktyor oyunundan söz düşmükən, daha bir maraqlı bir detal: səhnədə bir saniyəlik işıq söndürülür və anidən səhnədə tək olan aktyor öz həmkarı ilə əvəzlənir. Tamaşaçı bunun necə baş verdiyini anlaya bilmir və sürətlə əvəzlənən “səhnədən” heyrətə düşür...

Vizual effektlərlə yanaşı, musiqi tərtibatı ilə bağlı məqamdan da danışmasaq, günah olar. Tarkovskinin məşhur “Stalker” filminə Eduard Artymovun bəstələdiyi musiqi də daxil olmaqla, xeyli maraqlı musiqi parçalarından istifadə olunur.

Sonuncu səhnə isə Mehriban Zəkinin ifası ilə bitir. Vaqif Səmədoğlunun sözləri tamaşaçı üçün yeganə şərh ola bilər:

Sol əlimlə sağ əlimin arasında
donub vaxt,
hansı əlim qübətdədir,
hansı ölü, hansı sağ.

Bir sözlə, tamaşaçı 45 dəqiqəlik tamaşada özünüzü, tanıdıqlarınızı – bir sözlə həyatı görür, tanıyır və özü ona şərh verir. Şərh isə həmişə var.

Rəbiqə